

Список використаної літератури:

1. Проект Закону про внесення змін до Конституції України (щодо скасування адвокатської монополії) від 29.08.2019 року [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66242.
2. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до Конституції України (щодо скасування адвокатської монополії)» від 29.08.2019 року [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66242.
3. Гречківський П. Серія законопроектів несе ризик відступу від міжнародних стандартів в процесуальних правах і статусі адвокатури [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://unba.org.ua/publications/4827>
4. Висновок Конституційного суду України. Справа № 2-248/2019(5580/19) 31 жовтня 2019 року [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ccu.gov.ua/dokument/4-v2019>
5. Бакаянова Н.М. Слово на підтримку адвокатури [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://drive.google.com/file/d/1R512L3oh2jreV4hpEt30bHTPwWcV4pxM/view?fbclid=IwAR1K2ByV3gOW91_PykjanS0skey1N0zM7Fr69QM3Z39aC8WGMT-n8f42r4.

Науковий керівник: доктор юридичних наук, завідувач кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», доцент **Бакаянова Нана Мезенівна**

Гриник Є.О.

*студентка 2-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

АДВОКАТ ЯК СУБ'ЄКТ НАДАННЯ ПРАВНИЧОЇ ДОПОМОГИ НА ПРОФЕСІЙНІЙ ОСНОВІ

В Україні на конституційному та законодавчому рівні закріплено, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність визнаються основною цінністю [1]. Реалізація цих положень є одним із найголовніших завдань держави.

Наразі існує ціла система правоохоронних органів та інститутів, які забезпечують ці завдання та допомагають виконувати найважливішу соціальну функцію – захист прав і законних інтересів громадян. З цього комплексу, на мою думку, варто виокремити роль адвокатури, а також її соціальне значення, адже одним із найважливіших елементів її діяльності є стимулююча функція, яку вона успішно виконує.

Адвокат своєю участю у різних процесах стимулює інші органи працювати наполегливо, ґрунтуючись на принципах законності та легітимності.

Існування інституту адвокатури дає прекрасну можливість надання високо кваліфікованої допомоги громадянам з приводу представництва та захисту основних прав та свобод людини. Слід зауважити, що особливо значущу роль адвокатура відіграє в економічній та політичній сферах.

Із ст.2 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05.07.2012р. випливає, що:

1) адвокатура – це недержавний самоврядний інститут, який самостійно вирішує питання своєї організації і діяльності;

2) завдання адвокатури – надання фізичним і юридичним особам усіх видів юридичної допомоги на професійній основі.

Адвокат – це не державний службовець, а людина вільної професії, незалежна від органів державної влади, громадськості, – тільки при такому статусі адвокатури та адвокатів можливі ефективна боротьба з державним обвинуваченням, виявлення помилок слідства та суду [2, с. 107].

Також, задля того, щоб правнича допомога була дійсно професійною, у Законі визначено основні принципи та засади діяльності адвокатів.

Відповідно до ст.4 діяльність адвоката здійснюється на принципах верховенства права, законності, незалежності, конфіденційності та уникнення конфлікту інтересів.

В свою чергу, правовими засадами адвокатської діяльності є певна сукупність нормативно-правових актів, які регулюють особливий порядок функціонування адвокатури та здійснення адвокатом своєї діяльності на території України. Це закони України (Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», Закон України «Про безоплатну правову (правничу) допомогу», «Закон України про Вищу раду правосуддя». До цієї групи належить і Конституція України як основне джерело національного законодавства, та міжнародно-правові акти, ратифіковані Верховною Радою України); підзаконні нормативно-правові акти (зокрема, Указ Президента України «Про деякі заходи щодо підвищення рівня роботи адвокатури», Правила адвокатської етики, які були схвалені Вищою кваліфікаційною комісією адвокатури України при Кабінеті Міністрів України тощо); корпоративні або локальні нормативно-правові акти (статуту адвокатських об'єднань, адвокатських бюро).

Усі ці документи державного та міжнародного значення допомагають особі адвоката якісно виконувати свою діяльність та надавати кваліфіковану допомогу, але попри таку велику кількість правових засад існують певні недоліки. Адже є моменти, які не зазначені на законодавчому рівні, і вони, в свою чергу, певним чином перешкоджають роботі адвоката та наданню тієї безоплатної правової допомоги, якої очікує суспільство.

Однією з таких проблем є неповне та недостатнє визначення правового статусу адвоката та його діяльності. І саме через це сьогодні ми можемо спостерігати масове порушення правоохоронними органами професійних прав адвокатів, їх переслідування, що виявляють фактичне заперечення адвокатури як професійного правозахисного інституту. Законом обмежені форми здійснення адвокатської діяльності до індивідуальної, адвокатського бюро та об'єднання. Закон «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» має певні прогалини. Наприклад, серед переліку видів адвокатської діяльності не зазначено: медіацію та інші види правочинної діяльності. Невирішеним є й питання пенсійного забезпечення адвокатів. Держава не витрачає коштів на функціонування адвокатури. Варто зауважити, що було б доцільно пенсію адвокатів прирівняти до суддів або прокурорів. Або ж створити такі умови, за яких адвокати могли б самі регулювати розміри своїх пенсій за рахунок внесків, які вони в обов'язковому порядку сплачують до Пенсійного фонду України [3,с.66].

Сьогодні багато науковців займаються аналізом інституту адвокатури та правового статусу адвоката, серед яких Н. Бакаянова, А. Бирюкова, Т. Варфоломеева, Т. Вільчик, С. Іваницький та інші. Виходячи з їх переконань, реформування цього інституту є необхідним.

Можливо, слід запропонувати доповнення Конституції України окремим розділом під назвою «Адвокатура», який визначав би її правовий статус, основні завдання, структуру та організацію, характеризувавши статус адвоката та його діяльність. Цей крок затвердив би статус адвоката у нашій державі, а також усунув би питання недооцінки інституту адвокатури та особи адвоката в колах сучасного суспільства. І тоді, не виникали б питання з приводу монополії адвокатури та її скасування, адже воно потягне за собою лише негативні наслідки як для адвокатів, так і для суспільства в цілому.

Список використаної літератури:

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. (із змінами і доповненнями від 02.06.2016р. № 1401-VIII).
2. Меліхова Ю. О. Проблеми адвокатури в Україні на сучасному етапі розвитку. Часопис Академії адвокатури України. 2015. Т. 8. № 1. С. 107–109. [Електронний ресурс]
3. Бакаянова Н.М. Фінансування органів адвокатського самоврядування і світлі українського та міжнародного досвіду / Н.М. Бакаянова // Альманах міжнародного права. – Вип. 8. – О., 2015. – С. 65–72.

Науковий керівник: асистент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» **Владишевська Вікторія Вікторівна**